

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.78>

УДК 336.22(477):061.1ЄС

Л. О. Рубан,

к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5591-3913>

ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ З ВИМОГАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

L. Ruban,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Statistics, Accounting and Audit, V. N. Karazin Kharkiv National University*

HARMONIZATION OF UKRAINE'S TAXATION SYSTEM WITH THE REQUIREMENTS OF THE EUROPEAN UNION

У статті досліджено теоретичні та практичні засади гармонізації системи оподаткування України з вимогами Європейського Союзу в умовах євроінтеграції та воєнного стану. Визначено ключові проблеми української податкової системи, серед яких переважання фіскальної функції над регулятивною та висока складність адміністрування. Проаналізовано сучасний стан податкової системи, виявлено ключові проблеми її адаптації до європейських стандартів, зокрема у сфері ПДВ, акцизного та корпоративного оподаткування, а також податкового адміністрування.

Визначено основні напрями гармонізації, що охоплюють нормативно-правові, адміністративні, облікові та інституційні заходи. Обґрунтовано необхідність комплексного підходу до реформування податкової системи з урахуванням національних особливостей та фіскальних викликів. Запропоновані заходи спрямовані на підвищення ефективності податкової політики та забезпечення інтеграції України до європейського економічного простору.

The article examines the theoretical and practical foundations of harmonizing Ukraine's taxation system with the requirements of the European Union in the context of European integration and martial law. It substantiates the relevance of transforming the national tax system due to Ukraine's candidate status for EU membership and the necessity of aligning tax legislation, tax policy, and tax administration with European standards. The current state of Ukraine's taxation system is analyzed, and key challenges of its adaptation are identified, including the predominance of the fiscal function of taxation over the regulatory one, instability and complexity of tax legislation, inefficiencies in tax administration, and insufficient institutional capacity.

Particular attention is paid to the harmonization of value added tax, excise tax, and corporate income tax, as well as to the implementation of EU directives and recent initiatives in the field of business taxation, including measures aimed at combating tax avoidance and ensuring transparency. The study highlights the fragmented nature of current reforms and emphasizes the need for a systematic and integrated approach that combines legal, administrative, accounting, and organizational components.

The paper proposes a comprehensive system of measures for further harmonization, including the development of a coordinated roadmap for tax reform, unification of tax administration procedures in line with EU practices, adaptation of tax accounting and reporting to international standards, and strengthening institutional capacity. It also stresses the importance of

digitalization, risk-oriented tax control, and integration into European information systems.

The findings underline that effective harmonization should not be limited to formal compliance with EU directives but must involve deep structural changes in taxation mechanisms, ensuring both fiscal sustainability and support for business development. The proposed recommendations are aimed at improving the efficiency of tax policy, enhancing transparency, and facilitating Ukraine's integration into the European economic space.

Ключові слова: *оподаткування, податкова система, гармонізація оподаткування, Європейський союз, євроінтеграція.*

Keywords: *taxation, tax system, tax harmonization, European Union, European integration.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Курс України на євроінтеграцію викликає потребу глибоких перетворень у сфері оподаткування. Отримання Україною статусу країни-кандидата на вступ до Європейського союзу підвищує актуальність гармонізації вітчизняної системи оподаткування з європейськими стандартами. Система оподаткування в Україні формувалась в інших економічних умовах, що спричинило істотні відмінності між національними та європейськими підходами до оподаткування. Гармонізація системи оподаткування полягає не лише у формальному узгодженні податкового законодавства з директивами ЄС. Вона передбачає комплексні зміни у визначенні об'єктів оподаткування, формуванні податкової бази, застосуванні ставок, а також у системі податкового адміністрування, обліку та звітності. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень з питань інтеграції вітчизняної податкової системи в європейський правовий простір, окремі питання гармонізації залишаються недостатньо опрацьованими. Зокрема, адаптація

окремих податків, таких як податок на додану вартість, акцизний податок чи податок на прибуток підприємств, має фрагментарний характер. Крім того, у наукових працях переважно розглядаються правові та макроекономічні аспекти євроінтеграції, а питання організації податкового обліку та звітності в умовах гармонізації з вимогами ЄС є недостатньо дослідженими. Окремої уваги потребує й той факт, що гармонізація системи оподаткування відбувається в умовах воєнного стану та підвищених фіскальних потреб держави. Це робить більш складним виконання вимог ЄС, оскільки створює додаткове навантаження на платників податків та податкові органи.

Таким чином, проблема гармонізації системи оподаткування України з вимогами Європейського Союзу потребує подальшого наукового дослідження з позицій комплексного підходу, що поєднав би податкову політику, адміністрування та організацію податкового обліку. Результати такого дослідження мають важливе практичне значення для подальшого удосконалення податкової системи та адаптації податкового обліку до європейських стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням податкової системи та податкового законодавства України в контексті їх гармонізації зі стандартами ЄС присвятили свої дослідження такі науковці як Атаманчук Н., Бей С, Бортнікова М., Віфтонєцька Є., Головай Н., Кобальнік Д., Красько В., Куц М., Марущак О., Монаєнко А., Мочернюк Н., Никонова М., Прохорчук Н., Чиркова Ю., Шкроміда Н., Шульга Т. та інші.

Так, Красько В. В. зазначає, що в умовах воєнного стану та курсу на євроінтеграцію потрібна підтримка бізнесу через ефективні, доступні, небюрократизовані програми пільгового оподаткування, що полегшувати б процедуру відкриття нових бізнесів та створення робочих місць, а також удосконалення системи адміністрування податків та корегування їх ставок відповідно до доходів платників. На думку цього автора, такі заходи дозволять активізувати підприємницьку діяльність, що матиме позитивний вплив і на процес інтеграції до ЄС [1].

Головай Н. М. та Бей С. О. наголошують на необхідності комплексного підходу до реформування податкової системи України, який передбачає дослідження досвіду країн ЄС, узгодження податкового законодавства України та методів податкового адміністрування зі стандартами ЄС з одночасним забезпеченням відповідності національної податкової політики внутрішнім економічним цілям та соціальним потребам [2].

Основні напрями гармонізації вітчизняного податкового законодавства та основні заходи з оптимізації податкової системи України відповідно до стандартів ЄС досліджено у статті Марущак О. А. Зазначаючи, що гармонізація податкового законодавства є важливим елементом інтеграції України до європейського простору, цей автор визначає такі головні труднощі податкової системи України: превалювання фіскальної функції податків над регулятивною; численність нормативних документів, що прямо та опосередковано регулюють систему оподаткування; недостатні правові гарантії для всіх учасників податкових відносин [3].

Вітчизняні науковці також приділяють уваги питанням узгодження з європейськими стандартами законодавства України щодо окремих податків. Так, колектив авторів Монаєнко А. О, Атаманчук Н. І., Куц М. О. досліджують проблеми відповідності норм вітчизняного податкового законодавства вимогам директив ЄС щодо оподаткування акцизним податком енергетичних продуктів [4]. Кобильнік Д. А. та Никонова М. Р. проводять порівняльний аналіз норм Податкового кодексу України та низки директив ЄС щодо регулювання загальних правил акцизного оподаткування алкогольних напоїв та спирту етилового [5].

Питанням дослідження новітніх ініціатив ЄС щодо гармонізації оподаткування бізнесу всередині європейського простору присвячена робота Валігури В. А, Шептака А. Б. та Сороки М. В., де розглянуто особливості мінімального оподаткування компаній, неправомірного використання підставних компаній з метою зменшення чи уникнення оподаткування,

корпоративного оподаткування, удосконалення трансфертного ціноутворення [6].

У своєму дослідженні Цалан М. І. розглядає проблеми гармонізації податків всередині самого ЄС, приділяючи увагу узгодженню непрямих податків (зокрема ПДВ та акцизів), прямих податків (зокрема корпоративного податку), новітнім ініціативам ЄС щодо ухилення від оподаткування, розмиття податкової бази та впровадження мінімального корпоративного податку [7].

Шкромиди Н. Я. та Мочернюк Н. В. провели порівняльний аналіз системи оподаткування в Україні та окремих країнах ЄС, визначили основні виклики до податкової системи України на шляху євроінтеграції та адаптації до європейських стандартів [8].

Незважаючи на значну кількість публікацій за досліджуваною тематикою, ряд питань залишаються невирішеними, тому тема гармонізації податкового законодавства України відповідно до вимог ЄС лишається актуальною.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – дослідити принципи податкового регулювання в ЄС, визначити основні проблеми оподаткування в Україні, визначити основні напрями сформулювати систему заходів щодо гармонізації українського законодавства зі стандартами ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. На шляху євроінтеграції, який обрала Україна, значну роль відіграє гармонізація податкового законодавства та податкової політики зі стандартами ЄС, зобов'язання щодо якої взяла на себе Україна згідно з умовами Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами. Країни-члени ЄС зобов'язані дотримуватись прийнятих у європейському просторі норм і правил побудови податкових систем задля забезпечення вільного руху капіталу, товарів, послуг між країнами всередині ЄС та підтримання вільної конкуренції. В правовому полі ЄС сформульовано певні вимоги щодо уникнення перешкод

для такої інтеграції, які повинна розглянути та імплементувати Україна, щоб стати повноправним членом європейського простору.

Розвиток законодавчих норм в ЄС останнім часом йде шляхом гармонізації прямих податків. Так, останніми роками прийнято Глобальну угоду з корпоративного оподаткування, що стосується, зокрема, мінімального оподаткування компаній (Pillar 2), а також пропозиції COM (2021) 565 до Директиви Ради 2011/16/ЄС від 15 лютого 2011 року про адміністративне співробітництво у сфері оподаткування та скасування Директиви 77/799/ЄЕС, де йдеться про боротьбу з неправомірним використанням підставних організацій з метою оподаткування. Одночасно обговорюються такі нововведення щодо гармонізації оподаткування бізнесу:

- запровадження спільних правил корпоративного оподаткування в ЄС (BEFIT);
- надбавка на зменшення дисбалансу між борговим та власним капіталом (DEBRA);
- Директива про швидке та безпечне звільнення від сплати надлишкових податків у джерела виплати (ініціатива FASTER);
- система оподаткування головного офісу для малих і середніх підприємств (HOT);
- гармонізація трансфертного ціноутворення в ЄС [6].

Україна як кандидат на вступ до ЄС має підготувати законодавчу та технічну базу для приєднання до цих законодавчих ініціатив.

В цілому, європейські стандарти податкового законодавства базуються на таких засадах: ліберальні законодавчі норми для малого бізнесу в більшості країн-членів; наявність податкових пільг та знижок за умови певного рівня прибутковості; звільнення від оподаткування нових підприємств терміном до 6 місяців; значна кількість вільних економічних зон; наявність кількох найбільших офшорних зон; спрощена взаємодія з податковими органами завдяки застосуванню електронного документообігу [9].

Щодо вимог до України з питань оподаткування, то вони включають, зокрема, адаптацію системи справляння ПДВ та акцизного податку, поступовий перехід до європейських засад прямого оподаткування (особливо щодо боротьби з ухиленням від сплати податків), а також входження до європейського простору податкових адміністрацій [10].

На процес гармонізації вітчизняного податкового законодавства з вимогами стандартів ЄС суттєво впливають недоліки податкової системи України, до яких, узагальнивши результати досліджень [9, 10, 11], слід віднести наступні:

- превалювання фіскальної функції податків, яка забезпечує наповнення бюджету, на шкоду регулятивній функції, яка мала б стимулювати бізнесову діяльність та забезпечувати соціальну підтримку, хоча саме регулятивна функція переважає в податкових системах європейських країн;

- недосконалість та нестабільність податкового законодавства, наявність значної кількості підзаконних актів, що регулюють окремі питання оподаткування, та нормативно-правових документів, що відносяться до інших галузей права, однак впливають на податкові відносини;

- складність та витратність системи адміністрування податків, коли витрати на адміністрування окремих податків перевищують доходи бюджету від їх стягнення, а також невідповідність системи адміністрування європейським стандартам;

- недосконалість системи правових гарантій учасників податкових відносин;

- неспроможність системи митно-тарифного регулювання оперативно реагувати на кон'юнктурні зрушення на світовому ринку, зміни режимів торгівлі в інших державах та в структурі економіки в Україні;

- недостатній рівень інституційної спроможності та підготовки кадрів для успішної імплементації норм ЄС, а також мовної та термінологічної адаптації.

Процес адаптації вітчизняного законодавства до європейських стандартів в Україні було розпочато з прийняття у 2010 році Податкового кодексу України, що було значним кроком до систематизації вимог розрізнених нормативних документів та створенні передумов для гармонізації зі стандартами ЄС. З того часу Податковий кодекс час від часу піддається редагуванню, зокрема, у зв'язку з необхідністю імплементації окремих положень директив ЄС [10]. Останніми роками такі зміни відбуваються частіше внаслідок реалізації Україною умов Угоди про асоціацію.

У складних умовах воєнного стану процес адаптації вітчизняного законодавства до вимог ЄС продовжується. Протягом останніх років Верховна Рада ухвалила низку законодавчих актів щодо виконання зобов'язань з євроінтеграції у сфері оподаткування. Так, був ратифікований Протокол про внесення змін до Конвенції про уникнення подвійного оподаткування з державами ЄС, прийнятий Закон «Про приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту», скасовано податкові пільги, запроваджені на початку війни, що дозволило повернутись до Угоди про асоціацію відносно непрямих податків [10].

Одночасно відбувались зміни в податковому законодавстві:

- було вдосконалено процедуру онлайн-комунікацій між ДПС та платниками податків шляхом запровадження відео- та онлайн-консультацій з питань подання податкової звітності;

- запроваджено нову форму Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також нарахованого єдиного внеску;

- збільшено ставку військового збору для найманих працівників до рівня 5% та введено його для фізичних осіб-підприємців - платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп на рівні 10 % мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового (звітного) року, а для третьої групи – на рівні 1% загального доходу;

— збільшено ставку податку на прибуток для фінансових установ до 25%, а для банків до 50%;

— реорганізація ДПС в областях та м. Києві, що привело до змін мережі податкових органів та деякого ускладнення процедури подання податкової звітності [12].

Стан гармонізації вітчизняного податкового законодавства з вимогами стандартів ЄС на даний час наведено у табл. 1.

Таблиця 1. Стан гармонізації податкового законодавства України зі стандартами ЄС

Аспект	Стан реалізації
ПДВ	Базова ставка податку за загальна його архітектура відповідають стандартам ЄС, однак рівень знижених ставок та перелік звільнень від оподаткування виходять за дозволені рамки. Не вирішені питання розмежування операцій, що звільнені від оподаткування та оподатковуються за нульовою ставкою, а також не деталізовані правила визначення місця постачання послуг
Акцизний податок	Розроблено чіткий календар наближення до мінімальних європейських рівнів. Однак класифікації алкогольних та тютюнових виробів досі не гармонізовані, відмінною лишається логіка виникнення податкового зобов'язання, інтеграція до системи контролю руху товарів ЄС є неповною
Пряме оподаткування	Запроваджено стандарти прозорості та контроль над процедурою трансфертного ціноутворення. Одночасно досі не імplementовані директиви щодо корпоративних структур, оподаткування пасивних доходів, мінімального рівня оподаткування
Міжнародна інтеграція	Відбулось долучення до автоматичного обміну фінансовою інформацією та звітності транснаціональних компаній. При цьому адаптація директив щодо прозорості інформації, процес підключення до захищених мереж ЄС та узгодження звітності з європейськими нормами є незавершеними
Інституційна спроможність податкових органів	Відбулось покращення з рахунок запровадження цифрової трансформації та Національної стратегії доходів. Однак фінансування лишається нестабільним, кадрове забезпечення та ІТ-рішення не відповідають європейським стандартам
Антикорупційні заходи	Запроваджено автоматизацію окремих процесів управління податками, однак значні ризики зловживань залишаються в сферах ПДВ, акцизного податку та податкових перевірок. Мотивація персоналу лишається обмеженою, а податкові правила – складними

Джерело: сформовано на основі [13].

При цьому на шляху до євроінтеграції Україні слід враховувати вітчизняну специфіку та будувати податкову систему за власним сценарієм.

Серед основних пріоритетів оптимізації податкової системи України потрібно зазначити наступні [1, 2]: зниження рівня податкового навантаження задля підтримки бізнесу, що потерпає від військових дій; скорочення загальної кількості податків та платежів; скасування диспропорцій в системі оподаткування; поліпшення процедури адміністрування податків шляхом використання передових методів; удосконалення пільгового оподаткування шляхом надання пільг на відкриття власного бізнесу та створення робочих місць та скорочення економічно необґрунтованих пільг; оптимізація інструментів податкового стимулювання бізнесу з метою розширення активного підприємництва; формування податкової культури та позитивного ставлення платників податків до податкової політики держави.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження можна формувати такі блоки заходів щодо подальшої гармонізації податкового законодавства України зі стандартами ЄС:

1) заходи нормативно-правового характеру:

— розроблення узгодженої дорожньої карти гармонізації оподаткування з ЄС, яка б охоплювала всі основні податки (ПДВ, акцизи, податок на прибуток, екологічні податки) та передбачала поетапність змін з урахуванням фінскальних ризиків;

— системний підхід до імплементації директив ЄС з урахуванням взаємозалежності податкових норм, механізмів адміністрування та правил податкового обліку.

— узгодження податкової термінології з європейською практикою з метою усунення правових колізій і різночитань при застосуванні податкового законодавства;

2) заходи у сфері податкового адміністрування:

— уніфікація процедур податкового адміністрування відповідно до стандартів ЄС, зокрема щодо електронного документообігу, перевірок, відшкодування ПДВ та обміну податковою інформацією;

- посилення ризик-орієнтованого підходу до податкового контролю, що відповідає практиці ЄС і сприяє зменшенню адміністративного тиску на сумлінних платників податків;

- інтеграція інформаційних систем податкових органів України з європейськими податковими платформами, що є передумовою ефективного контролю транскордонних операцій;

3) заходи у сфері податкового обліку та звітності:

- адаптація методики податкового обліку до європейських підходів, зокрема в частині визначення податкової бази, обліку тимчасових і постійних різниць, а також податкових зобов'язань;

- узгодження вимог податкової звітності з фінансовою звітністю, складеною за міжнародними стандартами, з метою підвищення прозорості та зіставності податкових показників;

- розроблення методичних рекомендацій для підприємств щодо ведення податкового обліку в умовах гармонізації з вимогами ЄС;

4) інституційні та організаційні заходи:

- посилення інституційної спроможності органів податкового адміністрування шляхом підготовки фахівців з питань європейського податкового права та практик ЄС;

- розвиток постійного діалогу між державними органами, бізнесом і науковою спільнотою з питань гармонізації оподаткування та податкового обліку;

- запровадження системи оцінювання наслідків податкових змін до їх імплементації, що відповідає європейській практиці;

5) заходи з урахуванням воєнних і післявоєнних умов:

- поєднання гармонізації з принципом фіскальної стійкості, передбачивши перехідні періоди та гнучкі механізми впровадження європейських норм;

— адаптація європейських податкових стандартів до реалій відновлення економіки, з урахуванням потреб підтримки бізнесу та інвестиційної активності.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Поглиблення комплексного підходу до гармонізації податкової системи України з вимогами Європейського Союзу потребує поєднання нормативно-правових, адміністративних та облікових заходів, спрямованих не лише на формальне наближення законодавства, а й на удосконалення податкового адміністрування та організації податкового обліку з урахуванням національних економічних умов.

Перспективи подальших досліджень полягають у: розробленні конкретних методик та рекомендацій щодо організації податкового обліку і звітності в умовах гармонізації, оскільки ці питання наразі є недостатньо вивченими; оцінці готовності вітчизняної бази та пошуку шляхів імплементації новітніх ініціатив ЄС, таких як BEFIT, DEBRA, FASTER та HOT; дослідженні механізмів адаптації європейських податкових стандартів до реалій відновлення економіки України та специфіки воєнного стану; розв'язанні проблем ІТ-забезпечення та інтеграції вітчизняних інформаційних систем із європейськими податковими платформами.

Література

1. Красько В. В. Сучасний стан та перспективи розвитку податкової системи в Україні в умовах воєнного стану та посиленої євроінтеграції. *Молодий вчений*. 2024. №7(131). С. 163-166. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-7-131-42>.

2. Головай Н. М., Бей С. О. Гармонізація податкової політики України в умовах євроінтеграції: виклики, можливості та перспективи. *Empirio*. 2024. №1(2). С. 76-83. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.76-83>.

3. Марущак О. А. Актуальні питання гармонізації податкового законодавства України до вимог Європейського Союзу. *Аналітично-*

порівняльне правознавство. 2024. № 6. С. 605-610. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.99>.

4. Монаєнко А. О., Атаманчук Н. І., Куц М. О. Наближення законодавства України до права ЄС щодо акцизного оподаткування енергетичних продуктів: практика суду ЄС. *Нове українське право*. 2024. №4. С. 26-43. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2024.4.3>.

5. Кобильнік Д. А., Никонова М. Р. Сучасні виклики правового регулювання оподаткування акцизним податком алкогольних напоїв в умовах гармонізації національного законодавства з нормами ЄС. *Інтернаука. Серія: Юридичні науки*. 2023. № 11. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-11-9377>.

6. Валігура В. А., Шептак А. Б., Сорока М. В. Нові ініціативи ЄС у сфері гармонізації оподаткування бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. №71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-47>.

7. Цалан М. І. Проблеми гармонізації податкових систем країн Європейського союзу. *Розвиток міста*. 2025. Вип. 2(6). С. 160-166. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.2-21>.

8. Шкроміда Н. Я., Мочернюк Н. В. Оподаткування в Україні та країнах Європейського союзу: спільні риси та відмінності. *Економіка та суспільство*. 2025. №72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-146>.

9. Бортнікова М. Г., Чиркова Ю. Л. Проблеми гармонізації податкового законодавства України та ЄС. *Економіка та суспільство*. 2023. №53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-73>.

10. Шульга Т. М., Вітовецька Є. В. Адаптація податкової системи України в контексті євроінтеграції. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. №11(52). С. 415-431. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-11\(52\)-415-431](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-11(52)-415-431).

11. Пухальська Я. В., Прохорчук Н. О. Основні недоліки податкової системи України. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/57.pdf> (дата звернення: 25.03.2026).

12. Ліга Закон. Основні податкові зміни в 2025 році. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/233837_osnovn-podatkov-zmni-v-2025-rots (дата звернення: 22.03.2026).

13. Слущкий Б. Податкове законодавство України та ЄС: тіньовий звіт. 2025. URL: https://ces.org.ua/podatкова-polityka-ukrainy-ta-yevrosoyuzu/?gad_source=1&gad_campaignid=22439086746&gbraid=0AAAAACM-mc12qNULa5AMYtnbuaZPwsi8N&gclid=Cj0KCQiAhOfLBhCCARIsAJPiopMieUAoSRNGQlfYwxnId5qNvHwpubJNE36LD2RSglluFm7pnE8QabcaAgZJEALw_wcB (дата звернення 28.03.2026).

References

1. Kras'ko, V. V. (2024). "Current state and prospects for the development of the tax system in Ukraine under martial law and enhanced European integration", *Young scientist*, [Online], vol. 7(131), pp. 163-166. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-7-131-42>.
2. Holovaj, N. M. and Bej, S. O. (2024). "Harmonization of Ukraine's tax policy in the context of European integration: challenges, opportunities and prospects", *Empirio*, [Online], vol. 1(2), pp. 76-83. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.76-83>.
3. Maruschak, O. A. (2024). "Current issues of harmonization of Ukrainian tax legislation with the requirements of the European Union", *Analytical and comparative jurisprudence*, [Online], vol. 6, pp. 605-610. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.99>.
4. Monaienko, A. O, Atamanchuk, N. I. and Kuts, M. O. (2024). "Approximation of Ukrainian legislation to EU law on excise taxation of energy products: EU court practice", *New Ukrainian law*, [Online], vol. 4, pp. 26-43. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2024.4.3>.
5. Kobyl'nik, D. A. and Nykonova, M. R. (2023). "Modern challenges of legal regulation of excise tax on alcoholic beverages in the context of harmonization of national legislation with EU norms", *Internauka. Series: Legal Sciences*. [Online], vol. 11, DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-11-9377>.
6. Valihura, V. A., Sheptak, A. B. and Soroka, M. V. (2025). "New EU initiatives in the field of business taxation harmonization", *Economy and society*, [Online], vol. 71, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-47>.

7. Tsalan, M. I. (2025). "Problems of harmonization of tax systems of the European Union countries", *City development*, [Online], vol. 2(6), pp. 160-166. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.2-21>.
8. Shkromyda, N. Ya. and Mocherniuk, N. V. (2025). "Taxation in Ukraine and the European Union: common features and differences", *Economy and society*, [Online], vol. 72, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-146>.
9. Bortnikova, M. H. and Chyrkova, Yu. L. (2023). "Problems of harmonization of tax legislation of Ukraine and the EU", *Economy and society*, [Online], vol. 53, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-73>.
10. Shul'ha, T. M. and Vitovets'ka, Ye. V. (2025). "Adaptation of the tax system of Ukraine in the context of European integration", *Science and technology today*, [Online], vol. 11(52), pp. 415-431. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-11\(52\)-415-431](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-11(52)-415-431).
11. Pukhal's'ka, Ya. V. and Prokhorchuk, N. O. (2019), "The main shortcomings of the Ukrainian tax system", available at: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/57.pdf> (Accessed 25 March 2026).
12. Liga Zakon (2025). "Major tax changes in 2025", available at: https://biz.ligazakon.net/analytics/233837_osnovn-podatkov-zmni-v-2025-rots (Accessed 22 March 2026).
13. Sluts'kyj. B. (2025). "Tax legislation of Ukraine and the EU: shadow report", available at: https://ces.org.ua/podatкова-polityka-ukrainy-ta-yevrosoyuzu/?gad_source=1&gad_campaignid=22439086746&gbraid=0AAAAACM-mc12qNULa5AMYtnbuaZPwsi8N&gclid=Cj0KCQiAhOfLBhCCARIsAJPiopMieUAoSRNGQlfYwxnId5qNvHwpubJNE36LD2RSglluFm7pnE8QabcaAgZJEALw_wcB (Accessed 28 March 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 30.03.26

Прорецензовано / Revised: 10.04.26

Дата публікації / Published: 23.04.26